

POSTANOWIENIE

25 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 25 kwietnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa D.Z.
przeciwko T. spółce akcyjnej w K.
o zwolnienie spod egzekucji,
na skutek skargi kasacyjnej T. spółki akcyjnej w K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 29 czerwca 2023 r., I ACa 1381/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądza od
pozwanego na rzecz powoda koszty postępowania kasacyjnego w
kwocie 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł z odsetkami w wysokości
odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia
pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej oddalił
powództwo D.Z. przeciwko T. spółce akcyjnej w K. o zwolnienie spod egzekucji
bliżej opisanych akcji. Po rozpoznaniu apelacji powoda, Sąd Apelacyjny w
Katowicach, wyrokiem z 29 czerwca 2023 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten
sposób, że zwolnił zajęte w dniu 11 października 2017 r. akcje w ilości 25.836 sztuk
na okaziciela, serii A spółki H. S.A. w R. (KRS nr [...]) o numerach od [...] do [...],

przysługujące powodowi, od postępowania zabezpieczającego i egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bielsku-Białej P.R. w sprawie sygn. akt Km [...], na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 1 czerwca 2017 r. (sygn. akt XIII GCo 59/17/B).

Pozwany wniósł skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Pozwany podniósł, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na rażące naruszenie art. 350 k.c. w zw. z art. 921¹² k.c. w zw. z art. 921¹⁶ k.c. w zw. z art. 333 § 1 k.s.h., które zostały powołane także jako podstawa kasacyjna naruszenia prawa materialnego.

W nawiązaniu do tej przyczyny kasacyjnej należy podnieść, że zgodnie z, utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, poglądem, oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na jej oczywistej zasadności, nakładało na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przytoczonych we wniosku przepisów prawa materialnego lub procesowego,

naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego przedsądu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, Nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156 oraz z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). Skarżący powinien zawrzeć w skardze wyodrębniony wywód prawny wskazujący, w czym przejawia się „oczywistość” skargi w przedstawiony wyżej rozumieniu, czego nie może łączyć z subiektywnym odczuciem strony, że zaskarżone orzeczenie jest oczywiście niezasadne lub niesprawiedliwe (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 5 września 2008 roku, I CZ 64/08; z 19 grudnia 2001 roku, IV CZ 200/01 i z 9 czerwca 2008 roku, II UK 37/08). Oczywiście jest to, co jest widoczne na pierwszy rzut oka, bez badania i studiowania akt sprawy oraz prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście sprzecznego z prawem i nieprawidłowego orzeczenia, które z tych przyczyn nie może się ostać w obrocie prawnym (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17 z 5 października 2018 r., V CSK 168/18).

Wniosek pozwanego o przyjęcie skargi kasacyjnej ze względu na przyczynę kasacyjną, wskazaną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie spełnia tych wymagań, powszechnie aprobowanych w orzecznictwie i nauce prawa. Skarżący nie wykazał widocznej *prima vista* wadliwości zaskarżonego wyroku. Wywody zawarte w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi nie świadczą o jej oczywistej zasadności, lecz są wyrazem poglądu prawnego pozwanego o niemożności skutecznego nabycia akcji na okaziciela w sytuacji, w której są one inkorporowane w jednym odcinku zbiorowym wraz z akcjami należącymi do innych osób, ze względu na brak dokumentu, którego posiadanie mogłoby podlegać przeniesieniu na nabywcę na podstawie art. 350 w związku z art. 921¹² i art. 921¹⁶ k.c. (zob. wyrok Sądu

Najwyższego z 3 czerwca 2015 r., V CSK 566/14, OSNC 2016, nr 5, poz. 64). Rozważania ta stanowiły prawną polemikę ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego, nie stwarzały jednak podstaw do przyjęcia, aby wyrażone *in casu* zapatrywanie tego Sądu co do skuteczności nabycia akcji kolidowało z utrwaloną linią orzecniczą Sądu Najwyższego lub z niekwestionowanymi poglądami doktryny. Na wykształcenie się takiej linii orzecznictwa lub jednolitych poglądów nauki w tym przedmiocie pozwany zresztą nie wskazał. Na marginesie należy ponadto wskazać, że zagadnienie wykonywania praw z akcji inkorporowanych w odcinku zbiorowym, obejmującym także akcje należące do innych osób, nie jest jednolicie postrzegana w nauce prawa. Wyrażane są poglądy, przeciwne od stanowiska skarżącego, że jeżeli odcinek zbiorowy obejmuje akcje należące do kilku osób, są one współwłaścicielami tego dokumentu w częściach ułamkowych. Przy takim założeniu kwestia braku substratu przeniesienia posiadania na podstawie art. 350 k.c. jako warunku wydania akcji (art. 921¹² w związku z art. 921¹⁶ k.c.) nie przedstawia się z pewnością tak jednoznacznie, aby kwestię tę można było rozważać w płaszczyźnie przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 września 2024 r., I CSK 2759/23). Należy także zauważyć, że w podstawach kasacyjnych nie przytoczono art. 841 § 1 k.p.c., podczas gdy przepis ten w procesie o zwolnienie od egzekucji ma merytoryczny charakter i stanowi zasadniczą podstawę orzekania o zasadności powództwa. Jeżeli wierzyciel pozwany o zwolnienie od egzekucji zarzuca, że skierowanie egzekucji do konkretnego przedmiotu nie narusza praw powoda – osoby trzeciej (np. ponieważ powód nie nabył skutecznie praw do zajętego przedmiotu lub prawa), prawidłowe sformułowanie podstawy kasacyjnej wymaga postawienia zarzutu naruszenia art. 841 § 1 k.p.c. w powiązaniu z właściwymi przepisami prawa materialnego, z których wynika, że nie doszło do nabycia przez powoda rzeczy lub prawao (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 września 2024 r., I CSK 2759/23). Pominięcie art. 841 § 1 k.p.c. w podstawach kasacyjnych – w aspekcie związania Sądu Najwyższego podstawami skargi (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), stopnia sformalizowania postępowania kasacyjnego i wymaganego w nim profesjonalizmu (art. 871 k.p.c.) – stoi natomiast na przeszkodzie dokonaniu kontroli prawidłowości

zastosowania przepisu rozstrzygającego o zasadności żądania pozwu (zob. odpowiednio wyrok Sądu Najwyższego z 8 sierpnia 2024 r., II CSKP 726/24).

W tym stanie rzeczy, orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanego, który wniósł odpowiedź na skargę kasacyjną, orzeczono na podstawie 98 § 1 i art. 99 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

(A.D.)

[SOP]

[r.g.]